

Adrian Marian

DE CE EMIGREAZĂ ROMÂNII?

(momente și schițe)

Galaxia Gutenberg

2023

Cuprins

Acasă (Ion Mureșan)	7
Argument.....	13
Cadouri scumpe la spital	19
Drumul cu un acordeon prin „Țara Lăpușului”	25
Faceți liniște pentru viitorii stăpâni. Adică fără istorie	43
The Crown și plimbarea cu caleașca	51
„Aici avem doar nebuni cinstiți!”. Folkul și Porcul	59
Caii au fost omorâți pentru că opreau procesul de mecanizare al agriculturii! Școala nu omoară digitalizarea	71
Istoria este cea mai frumoasă poveste. Dar nu în toate pozele!	79
Cine a mușcat generalul!	85
Modernitatea scriitorului din Haimanale despre ardelenii verzi și vigilenți	93
Absențe nemotivate din manualele școlare: Masacrul de la Târgu Lăpuș	103
„Iisus nu a fost din Fălticeni”, iar Coșbuc și Rebreanu au fost greco-catolici!	111
Horoscopul și sparanghelul	117
Școala la „reformat”!	125
Barbați, catolici și polonezi. Alt film, alt teatru.....	131
Când schimbi țara de dragul copiilor.....	143
Țara care încă nu a dispărut!	149

Mâine, domnule profesor o să vin la dumneavoastră în vizită la Oncologie. Știu că ați pierdut o sumedenie de nopți ca să ne faceți să înțelegem că Emil Cioran își blama nația pentru că o iubea prea mult. Cioran nu ne ura pe noi, balcanici, cîrcotași și miștocari în fața „bucuriilor” pe care ni le-a dat soarta. El ne ura soarta, nu nația. Dar, cuviincios, ca orișicare român „tradițional”, nu și-a permis să înjure divinitatea. A preferat să-și hulească propria națiune: „România, țară frumoasă, păcat că e locuită!”

Emil Cioran nu era trecut în manuale (mult mai bune decât cele de acum). Nici „Doina” lui Eminescu, nici Nichifor Crainic și nici despre vedeta miștoului contemporan, Mircea Dinescu, nu te obliga nimeni să spui ceva în anii ‘80. Ba chiar, dacă politrucilor (care vă dădeau un salariu de cinci ori mai mare decât li se dă dascălilor acum), nu le era atât de frică de ce se ascunde în spatele celor zece mii de volume pe care le-ați citit în plus față de ei,

ați fi putut să fiți dat afară din învățământ. Nu v-a păsat și ne-ați spus despre toți cei care simțeați dumneavoastră că trebuia să știm. Nici poezia lui Beniuc din manual nu ne-ați predat-o, ci ne-ați învățat altele și ne-ați convins că merită citit. Despre Păunescu ne-ați învățat să-i ignorăm odele fluviu scrise din postura de „cântăreț” al României și ne-ați spus că își are locul lui în literatură. Dintr-un vulcan rămâne aurul, nu cenușa.

Râdeam de cioara proastă care s-a zdrobit de geamul sălii de clasă și ne-ați vorbit două ore despre cioara din scrierile românilor.

Ați petrecut o viață în bibliotecă, domnule profesor Filip, și v-ați încapățânat să vă îmbonăviți de ciroză ca și un prăpădit de abonat la cârciumă.

Sunt și eu vinovat că salariul de dascăl este de cinczeci de ori mai mic decât al „băiatului deștept” din energie care a fost loaza școlii. Am fi bogați, dar bogăția noastră nerecunoscută constă în acești sute de Ioni și Filipi, care au învățat oameni pentru ca ei să poată apoi preda la facultățile din Occident, și nu în declarațiile sforăitoare de PR ale otrăvurilor care au împânzit eșichierul politic. Diferența este, domnule profesor, că nu veți da cu toporul în capul

nimănui dacă nu a votat cu cine trebuia și nu veți minți cu cinism: „Arde-i cu votul tău pe corupți!”

Să mă iertați că nu v-am vizitat mai des la spital, deși era clar că nu mai aveți mult de trăit. Dar ați investit atât de mult în mine și ați dorit atât de mult să mă faceți domn și să mă vedeți scriind că nu v-ar fi plăcut să mă vedeți cât sunt de umil și de sărac. Apoi, poate, nici nu meritați prea mult, pentru că nu m-ați învățat să lingușesc, să mint, să înșel și nici să mă înscriu în partidul care câștigă. Generația dumneavoastră nu și-a dat osteneala decât să ne învățați să iubim cartea.

Dar, mâine, domnule profesor, o să vin la dumneavoastră la spital, fiindcă nu o să mai scriu și o să am un salariu mai bun.

O să vă aduc aduc fructe scumpe din Austria, Turcia sau Argentina, pentru că acelea din Preluca, Lăschia sau Coroieni nu au trecere și nu se mai găsesc, și o să vă mint larg, foarte larg, ca și un om de vază, făcându-vă fericit că truda dumneavoastră nu a fost în zadar. Iar dacă o să aflați că am mințit și că, în loc să ajung om cu carte, așa cum m-ați fi vrut, m-am transformat într-o marionată cu bani, să mă iertați. Și să nu mă întrebați dacă știm pe unde au fugit, triști, din manuale, Eminescu, Sadoveanu,

Ioan Alexandru, Buzura, Sorescu și toți aceia pe umerii cărora s-a ridicat o țară și un neam, cei care erau o stăvilă pentru ca țara să nu se transforme doar într-o piață de desfacere, iar neamul într-o populație.

O țară unde cei tineri nu mai învăță cine sunt Racoviță, Vlaicu, Coandă, Istrati, Eliade, Ivan Patzaichin. O țară unde Spiru Haret este doar numele unei șmecherii unde s-ar putea obține mai lesne o diplomă, iar un turnător la Securitate ne demitizează și încearcă să ne învețe că Mihai (Viteazul) nu a unit nimic și că Alba Iulia, la 1918, a fost o întâmplare. Cred, însă, că sunteți atât de bun încât ne veți ierta slăbiciunea și, dincolo de lume, îl veți ruga pe Cel unde veți merge să ne redea mintea cea de pe urmă ca să ne readucem domnia, savanții, scriitorii, martirii și sfinții în manuale, pruncii în clase și cărțile în suflete.

**Drumul cu un acordeon prin
„Țara Lăpușului”**

Nuțu Bota – Copil

In „Țara Lăpușului” sunt 49 de parohii ortodoxe, iar Târgu Lăpuș, „capitala țării” – azi în județul Maramureș, cândva în județul Someș, cu capitala la Dej (de care este și mai aproape), era centru de plasă și de raion în anii stalinști.

Orășelul „capitală” este la 107 kilometri nord de Cluj, iar traseul este o frumusețe, cu excepția a două locuri: semaforul de la Jucu și podul din Dej (intersecția de unde se împart mașinile spre Bistrița sau Baia Mare). Se poate ajunge acolo din Cluj, trecând prin Dej, pe două variante aproximativ egale ca lungime.

1. Dej, Cășei și apoi dreapta – drum național, spre Rugășești, Chiuiești, Măgoaja, Rohia, Târgu Lăpuș – splendid și împădurit peisaj colinar. Drum îngust și curbe fără vizibilitate, dar cu Mănăstirea Cășiel lângă Chiuiești.

2. Dej, drum european Cășei, înainte spre Baia Mare, Câțcău, Căpâlna, Gâlgău și la dreapta prin Poiana Blenchiei, Cheile Babei, Baba, Coroieni, spre

Târgu Lăpuș. Varianta pe la Gâlgău, Baba, Coroieni este cu un drum mai larg, cu un relief carstic pe traseu (Cheile Babei) și mănăstirea Sf. Ilie de la Coroieni în drum, dar ce este mai important, curbele de acolo sunt cu o vizibilitate mai mare. În Cheile Babei există un izvor cu o denumire neaoșă, căruia niște maneliști (din administrația locală) i-au pus și o tablă indicatoare cu denumirea în argou. Eu însă îi auzeam pe seniorii satelor spunându-i „Rușinea Babei”, iar unei flori de primăvară „Rușinea țigăncii”. Existau o pudoare și o bună creștere a românilor din vremuri nu demult trecute.

Amândouă traseele sunt surprinzător de frumoase, mai ales pentru cel care le vede întâia dată.

Sunt șapte mănăstiri în zona Lăpuș.

1. Mănăstirea Rohia („regina monahală a Maramureșului”) – cea mai cunoscută, cu biblioteca și cimitirul Nicolae Steinhardt. Găsești cazare în două pensiuni superbe din satul Rohia.

2. Mănăstirea Rohița – la 5 kilometri de Rohia spre satul Boiereni – tabără anuală de pictură și filosofie.

3. Mănăstirea Râoaia – în comuna Lăpuș (Lăpușul românesc), cu o splendidă grădină de flori la circa 25 de kilometri de Târgu Lăpuș spre Băiuț,

Cavnic și Ocna Șugatag. Se spune că cei mai frumoși trandafiri din Europa îi întâlnești aici, îngrijiți de călugărițe cu un tratament surprinzător: îi stropesc cu Coca Cola. Mănăstirea a fost ridicată și prin contribuția unuia dintre cei mai importanți patroni ai zonei, care a murit prin împușcare la vânătoare, ucis de un glonț **exagerat** de rătăcit.

4. Mănăstirea Șatra situată pe dealul cu acest nume unde își avea refugiul central Pinteza Viteazul (care nu prea avea mai nimic cu Maramureșul istoric unde este bine exploatat turistic). Pinteza s-a născut în Țara Lăpușului, în satul Măgoaja, comuna Chiuiești și ataca în zone bogate. Se poate urca la mănăstire din satul Dumbrava din apropiere.

5. Mănăstirea Sf. Ilie, Dealu Mare, este în traseu în vârful de deal imediat după comuna Coroieni. Este un splendid loc amenajat de un arhitect inspirat.

6. Mănăstirea Breaza – în com. Suciul de Sus, la 30 de kilometri de Târgu Lăpuș, sub munte, înspre năsăudenii cu care semănăm.

7. Mănăstirea Greco-Catolică din oraș, lângă Lacul Lighet. *Conventul „Ss. Îngeri Păzitori”* din Târgu-Lăpuș este cel mai „tânăr” convent al *Custodiei „Fericitul Ieremia”* din România.